

Wskazówki do realizacji projektu edukacyjnego wspierającego rozwój czytelnictwa w szkole z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki szkolnej.



Olga Topolewska, nauczyciel konsultant ds. bibliotek szkolnych
Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku
Opublikowano: 3 grudnia 2015 r.
Zdjęcie: [Pixabay](#) [2.12.2015], licencja CC0

Pojęcie "projektu edukacyjnego z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki szkolnej" pojawiło się w zapisach programów "Książki naszych marzeń" i "Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa" z maja i października 2015r. W zamian za otrzymanie funduszy na zakup nowości wydawniczych do bibliotek, szkoły muszą spełnić kilka wymogów, wśród nich zrealizować projekt edukacyjny na oddział w szkole. Zadanie nie jest trudne, wszakże od lat szkoły pracują metodą projektu, należy tylko przemyśleć jak wykorzystać zakupiony (bądź posiadany) księgozbiór do upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Podstawa prawna

W maju i październiku 2015 r. ukazały się dwie uchwały (wraz z rozporządzeniami) w obszarze rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży do programów :

1. Książki Naszych Marzeń

- UCHWAŁA nr 77 / 2015 Rady Ministrów z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie Rządowego programu wspierania w 2015 r. organów prowadzących szkoły podstawowe i szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej w obszarze rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży – „Książki naszych marzeń”
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Rządowego programu wspierania w 2015 r. organów prowadzących szkoły podstawowe i szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej w obszarze rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży – „Książki naszych marzeń”.

Wśród licznych wymagań pod adresem szkół znalazł się zapis:

§ 3. *Organ prowadzący szkołę, który uzyskał wsparcie finansowe, jest obowiązany zapewnić:*
4) *zrealizowanie co najmniej jednego projektu edukacyjnego na oddział w szkole z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki szkolnej;*

2. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

- UCHWAŁA NR 180/2015 RADY MINISTRÓW z dnia 6 października 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”; Priorytet 3: Rozwijanie zainteresowań uczniów przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych.

Zostały określone cele programu, czyli wzmocnienie:

- *zainteresowań i aktywności czytelniczej uczniów przez wspieranie organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w podejmowaniu przedsięwzięć w obszarze rozwijania zainteresowań uczniów przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa.*
- *potencjału i roli bibliotek szkolnych i pedagogicznych, a także uatrakcyjnienie księgozbiorów bibliotek szkolnych i pedagogicznych poprzez zakup nowości wydawniczych (książek niebędących podręcznikami), w szczególności lektur szkolnych.*
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016– 2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych (Dz. U. z dn. 22.10.2015 r. poz. 1667)

Podobnie jak przy "Książkach naszych marzeń" zapisano:

§3.1 Organ prowadzący szkołę, jest obowiązany zapewnić, aby szkoły, w odniesieniu do których uzyskał wsparcie finansowe: ...5) zrealizowały co najmniej jeden projekt edukacyjny na oddział w szkole z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki szkolnej;

Zanim napiszemy projekt ... kilka wskazówek

Realizacja wymagań programów ministerialnych należy do zadań całej szkoły, konieczna jest współpraca pomiędzy wszystkimi nauczycielami. Na pewno nauczyciele bibliotekarze powinni zająć się zakupem nowości wydawniczych, inni nauczyciele natomiast włączyć się do napisania i realizacji projektu. Należy wybrać koordynatora projektu, który przy pomocy zaangażowanej grupy nauczycieli opracuje harmonogram prac i przydzieli zadania wychowawcom klas i zespołom uczniowskim.

Przed napisaniem projektu warto zastanowić się nad następującymi problemami:

1. W jakich obszarach najłatwiej zrealizować projekt edukacyjny promujący czytelnictwo? Czyli jakie książki kupić do biblioteki aby wykazać się atrakcyjnymi statystykami wypożyczeń i realizacją wymagań programu?

Zakupując nowości do biblioteki szkolnej powinno się pamiętać, że w przypadku programu "Książki naszych marzeń" kupujemy:

- książki niebędące podręcznikami, wzbogacające zasoby biblioteki szkolnej o pozycje pozostające w sferze zainteresowania uczniów i jednocześnie użyteczne w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- uwzględniające potrzeby uczniów niepełnosprawnych.

W praktyce bibliotekarze skłaniają się ku temu, aby bardziej kupować literaturę piękną (łatwiej zainteresować uczniów czytaniem), niż pozycje lektur szkolnych, które ciągle się zmieniają. Tym bardziej, że w celach szczegółowych programu rządowego mówi się o wzbogaceniu "oferty bibliotek szkolnych o atrakcyjne dla uczniów książki o tematyce bliskiej ich współczesnym doświadczeniom w poznawaniu i rozumieniu otaczającego świata" (III.1).

W przypadku programu "Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa" kupujemy pozycje:

- pozostające w sferze zainteresowania uczniów i jednocześnie służące realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- niebędące podręcznikami,
- lektury,
- uwzględniające potrzeby uczniów niepełnosprawnych,
- ebooki.

Przy zakupie tytułów książek należy zasięgnąć opinii bibliotekarzy z bibliotek publicznych i pedagogicznych oraz nauczycieli i uczniów danej szkoły z jakich obszarów kupić książki. Można przeprowadzić ankiety, rozmowy, wyłożyć w bibliotece "księgę życzeń" odnośnie pożądaných tytułów.

Planując zakupy powinno się pamiętać o objęciu działaniami promującymi czytelnictwo jak największą grupę uczniów, najlepiej całą społeczność szkolną.

2. Jakie tematy projektów zaproponować nauczycielom i uczniom ?

Po wybraniu obszarów (działów) w jakich będą uzupełniane zbiory, można zastanawiać się nad tematami projektów. Można zaproponować tematy z wykorzystaniem literatury¹:

- pięknej:
 - Polecam ci książkę,
 - Rok szkolny z lekturą,
 - Jestem dziewczyną – po drugiej stronie lustra,
 - W bajkowym świecie,
 - Podróże po literaturze,
 - Pippi Pończoszką – moja koleżanka,
 - Tropiciele przygód,
 - Wierszykarnia,
 - Harry Potter – podróż w świat fantazji,
 - Książka uczy, bawi, wychowuje,
 - Tropem bohatera fantazy,
 - Jeden dzień z życia bohatera baśni,
 - Lektury naszych rodziców,
 - Zgadnij z jakiej jestem książki,
 - Książka mojego dzieciństwa,
 - „Ten obcy”, „Inna” – wciąż aktualne,
 - Śladami tajemnic Lassego i Mai,
 - Jestem bibliofilem,
 - Co czytali w czasach szkolnych nasi nauczyciele?
- pedagogiczno – psychologicznej:
 - Nie daj się ...,
 - Czy umiesz radzić sobie ze stresem?
 - Czy jesteś asertywny?
 - Co wiem o uczuciach?
 - Moje myśli – to nie ja,
 - Stop papierosom!
 - Jak się uczyć,
 - Oto ja! Nieśmiałek na tropach Odwagi - czyli jak pokonać własne lęki i kompleksy,
 - Internet-Twój przyjaciel i wróg,
 - Mam prawo być lubiany i akceptowany - słów kilka o przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
 - Spójrz w siebie-moja osobowość,
 - Moja przyszłość,
 - Mam prawo, czyli o prawach dziecka,
 - Nałogi - droga do... ,
 - Problemy żywieniowe nastolatków,
 - Przemoc w szkole,
 - Bezpieczeństwo w sieci,
 - Jak znaleźć przyjaciela,
 - Pierwsza miłość nie wybiera ...
 - Różne oblicza miłości,
 - Inny, ale nie gorszy, Kogo widzę,
 - kiedy patrzę w lustro,
 - Chcę żyć – nie biore,
 - Pryszcz to nie koniec świata... .
- popularnonaukowej (poradniki, hobby, zainteresowania):
 - Mój czas – moje hobby,
 - Czy zainteresowania wpływają na rozwój osobisty?

- Gięda hobbystów,
- Zapraszamy Cię do... (wstaw hobby, zainteresowanie),
- Mały piłkarz,
- Witaj w klubie,
- Marchewka w roli głównej,
- W barwnym świecie motyli,
- Chcę być sobą,
- Zrób to sam,
- Moje zwierzątko – mój przyjaciel,
- W moim obiektywie – realizuję pasję fotograficzną,
- Skąd się wziął haft krzyżkowy?
- Poznajemy kuchnie regionalne,
- To lubię ...,
- Mój idol,
- Będę Lewandowskim, Radwańską,
- Miejsca, które chciałabym zobaczyć,
- Podzielę się moją pasją.
- podróźniczej:
 - Tam byłem ...,
 - Boso z Cejrowskim (Boso przez świat) w oparciu o książki Cejrowskiego,
 - Myśli nie tylko złote Beaty Pawlikowskiej,
 - Szlakiem patrona szkoły,
 - Co można zobaczyć w moim mieście,
 - Mapa najważniejszych polskich zabytków,
 - Moje podróże małe i duże,
 - Gdzie iść na węgry – ciekawe miejsca w mojej okolicy,
 - Jestem kamykiem w mozaice – wielokulturowość Podlasia,
 - Zwiedzam świat z Nelą i Martyną W.

3. Jakie zadania do wykonania przydzielisz uczniom ? Jakie formy / metody pracy z czytelnikiem, promocji czytelnictwa wykorzystasz w projekcie ?

Zadania powinny być zróżnicowane, można zaproponować uczniom (a najlepiej jak oni sami dokonają wyboru) szereg sprawdzonych form m.in.:

- konkursy (głośnego czytania, recytatorskie itd.)
- prezentacje multimedialne, plakaty (tradycyjne, grafika komputerowa)
- zakładki, pocztówki, książeczki, broszury, plakaty itd.,
- mini wykład,
- inscenizacja, przedstawienie, recytacja wierszy,
- film video, oprawa muzyczna,
- praca pisemna: esej, wypracowanie, reportaź, wiersz, opowiadanie itd.,
- gry i zabawy angażujące wszystkich uczniów,
- festyny, heppeningi

4. Ile projektów powinno się zrealizować ? Czy napisać jeden projekt do realizacji przez wszystkich nauczycieli ? A może kilka – dla różnych poziomów / klas ? Ile obszarów ? Jeden obszar ? A może kilka ?

Trudno o jedno dobre rozwiązanie, można przygotować projekt:

- jeden na całą szkołę - w tym przypadku temat projektu powinno się sformułować jak najbardziej ogólnie (np. „Moja ulubiona książka”, „Przeczytałam/ em - polecam”), uszczegółowienie nastąpi w grupach zadaniowych (wskazanie książek do przeczytania i polecenia z dziedzin / obszarów),
- kilka na poszczególne poziomy (2 i więcej na szkołę) – zob. projekt „Książki naszych marzeń” w ZS Sokołach <http://bp.bialystok.edu.pl/>.

Można również przygotować projekt o zawężonym temacie, adresowany do mniejszej grupy uczniów. Ciekawe projekty promujące czytelnictwo znajdują się na stronie PG 1 w Lublinie - <http://g1.lublin.eu/>

5. Jak długi powinien być projekt ? ... tygodniowy, miesięczny, semestralny, a może roczny ?

Decyzja o czasie trwania projektu powinna zostać podjęta wspólnie w zespole koordynującym projekt. Będzie to zależało od:

- terminów, które będą obowiązywały przy realizacji wymagań programu NPRC i „Książki naszych marzeń”,
- złożoności zadań,
- wkładu pracy uczniów,
- zaangażowania nauczycieli.

Przypisy

¹ Propozycje tematów projektów zostały wypracowane przez uczestników warsztatów , które się odbyły w CEN w Białymstoku w listopadzie i grudniu 2015r. w ramach projektu "Moda na czytanie - odcinek 2016".